

TIEDOTE VUODEN 2012 KUNNALLISVAALEISTA

Suomi jakautuu kuntiin, joilla on perustuslain mukaan itsehallinto. Kunnat päättävät monista asukkaita koskevista asioista.

Kunnan ylin päättävä elin on asukkaiden valitsema valtuusto. Valtuuston jäsenet eli valtuutetut valitaan kunnallisvaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan. Seuraavat kunnallisvaalit ovat **sunnuntaina 28.10.2012**.

Kunnallisvaaleissa voivat äänestää ja asettua ehdolle Suomen kansalaiset sekä tietyillä ehdoilla kunnassa asuvat muiden maiden kansalaiset. Äänestäminen on Suomessa vapaaehtoista.

Ahvenanmaan maakunnan alueella ei ole kunnallisvaaleja vuonna 2012.

Äänioikeus – kuka saa äänestää

Saat äänestää kunnallisvaaleissa, jos olet Suomen tai jonkin muun Euroopan unioniin kuuluvan maan, Islannin tai Norjan kansalainen ja täytät seuraavat edellytykset:

- täytät viimeistään vaalipäivänä (28.10.2012) 18 vuotta
- sinulla on kotikunta Suomessa viimeistään 7.9.2012

Jos olet jonkin muun maan kansalainen, saat äänestää kunnallisvaaleissa, jos

- täytät viimeistään vaalipäivänä (28.10.2012) 18 vuotta
- sinulla on ollut kotikunta Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kahden vuoden ajan ennen 7.9.2012

Kotikunta määräytyy kotikuntalain perusteella. Yleensä kotikunta on se kunta, jossa asut.

Vuoden 2012 kunnallisvaaleissa kotikunta määräytyy sen mukaan, mikä kunta on merkitty äänestäjän kotikunnaksi väestötietojärjestelmään 7.9.2012 klo 24.

Tarvittaessa voit tarkistaa kotikuntatiedon maistraatista.

Kunnallisvaaleissa saa äänestää vain oman kotikunnan ehdokasta.

Ilmoitus äänioikeudesta tulee kotiin

Väestörekisterikeskus ja maistraatit pitävät äänioikeusrekisteriä, jossa ovat kaikkien äänioikeutettujen tiedot. Äänioikeusrekisteriin ei tarvitse erikseen ilmoittautua.

Maistraatti lähettää viimeistään **4.10.2012** ilmoituksen äänioikeudesta eli ilmoituskortin jokaiselle äänioikeutetulle, jonka osoite on tiedossa. Ilmoituskortissa on ohjeita äänestämisestä.

Vaalikelpoisuus – kuka saa olla ehdokas

Olet vaalikelpoinen eli voit asettua ehdokkaaksi kotikuntasi kunnallisvaaleissa, jos täytät seuraavat edellytykset:

- kunta, jossa aiot asettua ehdokkaaksi, on kotikuntasi
- sinulla on äänioikeus jossakin kunnassa
- et ole vajaavaltainen eli holhouksen alainen.

Eräät valtion virkamiehet ja kunnan johtavat virkamiehet ja työntekijät eivät kuitenkaan ole vaalikelpoisia.

Ehdokkaiden asettaminen kunnallisvaaleihin

Kunnallisvaaleissa voivat asettaa ehdokkaita

- rekisteröidyt puolueet
- äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään kymmenen äänioikeutettua kunnan asukasta, eräissä pienissä kunnissa vain kolme tai viisi asukasta.

Kahdella tai useammalla puolueella on oikeus muodostaa vaaliliitto. Kahdella tai useammalla valitsijayhdistyksellä on oikeus muodostaa yhteislista.

Puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla saa olla kunnassa ehdokkaita enintään puolitoista kertaa se määrä kuin valtuutettuja valitaan. Valtuustoihin valitaan kunnan asukasluvusta riippuen 17–85 valtuutettua.

Kullakin ehdokkaalla on oma numero. Ehdokkaista laaditaan paperille painettu ehdokaslistojen yhdistelmä, johon ehdokkaat merkitään numerojärjestyksessä alkaen numerosta 2. Ehdokkaat on yhdistelmässä ryhmitelty puolueittain ja yhteislistoittain. Kustakin ehdokkaasta yhdistelmässä on seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero ja ammatti. Lisäksi ehdokaslistojen yhdistelmästä käy ilmi

- mitkä puolueet ovat muodostaneet vaaliliiton
- mitkä valitsijayhdistykset ovat muodostaneet yhteislistan
- mitkä puolueet eivät kuulu vaaliliittoon
- mitkä ehdokkaat ovat yhteislistan ulkopuolella olevia ehdokkaita.

Ehdokaslistojen yhdistelmä laaditaan 27.9.2012.

Äänestysajat

Voit äänestää joko vaalipäivänä sunnuntaina 28.10.2012 tai ennen vaalipäivää ennakkoäänestyksessä. Voit äänestää vain kerran. Kahdesti äänestämisestä on säädetty rangaistus rikoslaissa.

Ennakkoäänestys:

Ennakkoäänestys alkaa **keskiviikkona 17.10.2012**.

Ennakkoäänestys päättyy ulkomailla **lauantaina 20.10.2012** ja Suomessa **tiistaina 23.10.2012**. Eräissä ennakkoäänestyspaikoissa äänestysaika on lyhyempi.

Voit äänestää ennakkoon missä tahansa ennakkoäänestyspaikassa kotimaassa tai ulkomailla. Ennakkoäänestyspaikkoja ovat

- kotimaassa kuntien määräämät ennakkoäänestyspaikat, usein esimerkiksi kuntien virastot tai postit
- useat Suomen edustustot ulkomailla
- laitokset, kuten sairaalat, sosiaalihuollon toimintayksiköt ja rangaistuslaitokset. Laitoksissa voivat äänestää vain niissä hoidettavana olevat tai niihin otetut henkilöt.
- suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla ennakkoäänestysaikana. Laivassa saa äänestää vain laivan henkilökunta, matkustajat eivät voi äänestää laivassa.

Äänestys vaalipäivänä:

Vaalipäivän äänestys on **sunnuntaina 28.10.2012 kello 9–20**.

Voit äänestää vaalipäivänä vain siinä kunnassa ja sillä äänestyspaikalla, joka on merkitty sinulle lähetettyyn ilmoituskorttiin.

Kotiäänestys:

Jos kykyä liikkua tai toimia on rajoittunut siinä määrin, että et pääse ilman kohtuuttomia vaikeuksia äänestyspaikalle, voit äänestää kotona ennakkoäänestysaikana. Kotiäänestykseen pitää ilmoittautua viimeistään **tiistaina 16.10.2012** ennen kello 16.

Ilmoittautuminen tehdään kotikunnan keskusvaalilautakunnalle. Samassa taloudessa asuva omaishoitaja voi tietyin edellytyksin äänestää samalla kertaa.

Näin äänestät

Äänestys tapahtuu äänestyspaikalla. Voit äänestää vain yhtä ehdokasta, joka on merkitty oman kuntasi ehdokaslistojen yhdistelmään.

1) Todista henkilöllisyytesi vaalivirkailijalle eli näytä passi, henkilökortti, ajokortti tai muu vastaava asiakirja. Vaalivirkailija antaa sinulle äänestyslipun.

2) Mene äänestyskoppiin. Äänestyskopissa saa olla kerrallaan vain yksi henkilö.

3) Merkitse äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jota äänestät. Saat äänestää vain yhtä ehdokasta. Merkitse ehdokkaan numero äänestyslipun sisäpuolella olevaan ympyrään. Älä tee äänestyslippuun mitään muita merkintöjä. Taita äänestyslippu siten, että merkitsemäsi numero jää taitoksen sisäpuolelle eikä näy ulospäin.

4) Vie lippu kiinni taitettuna vaalivirkailijalle. Vaalivirkailija leimaa lipun.

5a) Jos äänestät äänestyspäivänä, pudota leimattu lippu vaaliurna.

5b) Jos äänestät ennakkoäänestyksessä, vaalivirkailija antaa vaalikuoren, johon suljet leimatun lipun.

Jos kykysi merkitä ehdokkaan numero äänestyslippuun on oleellisesti heikentynyt, saat käyttää äänestyksessä apuna valitsemaasi avustajaa tai vaalitoimitsijaa. Avustaja ei saa olla vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö. Avustaja on velvollinen säilyttämään vaalisalaisuuden eli pitämään salassa äänestyksen yhteydessä saamansa tiedot.

Lisätietoja

- Lisätietoja vaaleista antaa kunnan keskusvaalilautakunta. Henkilökohtaista äänioikeutta koskeviin kysymyksiin vastaa maistraatti. Molempien osoitteet ja puhelinnumerot ovat ilmoituskortissa.
- Ennakkoäänestyspaikkojen osoitteet ja aukioloajat, ehdokasrekisteri sekä muuta tietoa vaaleista on oikeusministeriön vaalisivuilla osoitteessa **www.vaalit.fi**.
- Tiedot kunnallisvaalien ehdokkaista ovat oikeusministeriön vaalisivuilla lokakuun alkuun mennessä ja tiedot ennakkoäänestyspaikoista elokuun puolivälissä.